

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

СЕКИРАТА НА ИСТИНАТА

chitanka.info

СЕКИРАТА НА ИСТИНАТА [0]

*През улиците прашни на Мемфис
процесията се повлече мудро;
в безмълвие жреците там вървят,
безмълвна е тълпата многолюдна.*

*Такава беше волята на тоз,
когото те отнасяха към гроба;
живота го не сепна, пред смъртта
го ужаси на вещи сън прокоба.*

*И счу му се: „Дохожда сетен час
и няма воля мъртвия над живи...
Секирата на истината... тя
с позор завършва дните на щастливий!“*

*И каза той: „Поставих верен страж,
мълчание — живота ми то спази.
Да бъде страж и во смъртта ми то,
мълчанието, заповядвам ази.*

*Мълчание! И нека само то
до гроба ме и с вази придружава,
да няма стон и вопли зарад мен,
ни химни за световната ми слава!*

*Такваз е мойта воля. Господар
и роб, на мойта воля подчини се!
Творящ мойта воля — сам ще съм*

застъпник негов аз при Озириса.“

По улиците прашни на Мемфис
процесията стъпва мълчаливо —
Аменготепу раб и господар
последня чест да отдаде отива.

И всякому е на душата ням
въпрос: „Защо? Последня чест въздават
дори на сетний раб и пред смъртта
с ридания от него се прощават.

А за великий цар — ни плач, ни стон,
ни химн за чест в живота велелепа...
Той беше тъй в живота несмутим —
нима смъртта смути Аменготепа?

Живот тъй шумен, а тъй глуха смърт —
защо такваз таинствена поръка?...“
Въпроса тъмен остри нокти впи
и рови им душата с тъмна мъка...

Вървят рабите безконечен рой
со дарове и жертвени съсъди,
оръженосци мрачни подир тях —
всевластний цар тъй както сам отсъди.

Пристъпват мирно двоен ред жреци,
и пътя ръсят со свещена влага;
и като златна лодка над вълни,
люлей се над тълпата саркофага.

Отдире златний саркофаг върви
царицата со своите приближени,
и неми сълзи ронят се в прахът,
от заповед и воля невъзпрени...

А отподир безредица народ...
Ни звук, ни глас. Чела се нямам свождат...
Като че ли мъртвеца мъртвеци
во царството на мъртвите спровождат.

Ей тъмната обител на смъртта
се отдалеч пред погледа изправи —
незиблема за своя зиблем прах,
Аменготеп я приживе направи.

Жреци, народ и род пред нея спре
и от мълчание, и от пътя морни,
и сложиха те златний саркофаг
на царский гроб пред портите просторни.

И дигна жезъл старий първожрец:
„Така стои в законът ни отколен:
да дигне слово, който е в света
от волята на царя недоволен!“

Но никой се на зов не отзова.
В мълчанието глухо прозвучаха
призивни думи, като в тъмна нощ
невидимий полет на птица плаха.

И повтором, да въззове, в ръка
пак първожреца вдигна своя жезъл —
и спре... Изстъпа воин до прагът
на гроба, там на камъка възлезъл:

„Аменготеп висшия закон
пред тъмний праг на вечността запира —
аз дигам слово съд да отсека
на истината с тежката секира!“

С величие короната му гре —
но в мрак гасня духът му безпокоен:

добро не стори пясъчно зърно,
а зло — в пустиня пясъка безброен!

Но вардеше властта му строг закон —
това, което царска воля стори,
не подлежи то приживе на съд,
не смей за него никой да говори.

Мълчанието над живота бдя.
Преди смъртта мълчание на нази
той заповяда — от последний съд
и от гневът народен да се спази!

Той разруши, потъпка, оскверни
и преобърна в мъртвини безплодни
народний дух и съвест и сърце —
единствените ниви плодородни,

на правдината дето никне плод
и на земята щастието храни:
потъпка туй, което всякой цар
е призован от трона си да брани!

На Озириса волята света
на мойте устни тия думи сложи:
над живия мълчанието бдя —
над мъртвия творете съдът божии!

Не даде той на хората, а зе
и скудното им щасте на земята.
И Озирис му зема вечността
и щастието в нея за отплата.

Аменготепе висия закон
пред тъмний праг на вечността запира —
аз дигам слово съд да отсека
на истината с тежката секира!“

*Замахна жезъл първожреца стар,
но да запре секирата не сvari —
и на парчета златний саркофаг
се разлетя под тежките удари.*

*Удар подир удара като гръм
отйекваше се надалеч пронесен
и ужаса тълпата вкамени
на тъмна буря ужаса несвесен.*

*Но миг — и дива стръв я налетя,
и екнаха от бесен вик простори...
При саркофага на великий цар
мълчанието бясно проговори.*

*И неговия говор бе жесток —
и урна се и струпа се тълпата
и под нозе разтърпка, разтроши
на мъртвий труп разръфани месата.*

** * **

*Парчета плът и кървави петна...
Изпотрошиха жертвени съсъди...
Ей пада нощ и тя довърши туй,
което стръвно тъй денят отсъди.*

*Парчета плът и кървави петна...
Чуй! Диво вий хиената свирепа —
с тоз погребален химн отдаде тя
честта последня на Аменготепа.*

[0] Действието на поемата става в древния Египет, в столицата му Мемфис на Нил. Аменготеп — един от четиримата фараони с това име от 18-та династия. Озирис, от египетската митология, бог на мъртвите. — Образът на секирата, свързана с някое отвлечено понятие (за да го конкретизира), се среща и другаде у П. Славейков (срв. „тежката на волята секира“ в „Аманети“ в цикъла на Спиро Година).

В „*Преди мълчанието*“ тая поема е озаглавена „Аменготеп“ и написването ѝ е датирано — 12 април 1909 г. (В друга черновка: февруари 1892.) По-съществени разлики — в „*Преди мълчанието*“:

Четвъртият куплет (вместо „и каза той: Поставих верен страж“... и пр.):

*Той бе могъщ в живота; на могъщ
заповедта се сявга изпълнява:
Да бъде моя траур мълчалив
и във Мемфис и в цялата държава.*

Осмият куплет:

*И всякому е на душата ням
въпрос: „Защо? И най-последний смъртен
кога напуща земния живот,
ридай за него цял Мемфис покъртен.“*

Тридесетият куплет (вместо „Удар подир удара“... и пр.):

*И отговор на тъмний си въпрос
чу словото тълпата оскърбена,
чу ударите и застана в миг
навалищата в ужас вкаменена.*

Тридесет и вторият куплет (вм. „И неговият говор бе жесток...“ и пр.) — куплет с незавършен (набелязан само с първата си дума) трети

СТИХ:

*Когато млъкна то и към Мемфис
в нощта замря и вик и глъч свирена —
на пясъка
разкъсан трупа на Аменгомена.*

Вместо с последните две четиристишия поемата завършва така:

*Парчета плът и кървави петна.
На вечността пред тях вратата зее;
не ги затвори никоя ръка —
да ги затвори никоя не смее.*

↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.